

Mayme Sevander with Laurie Hertzl: They took my father. A story of idealism and betrayal. USA 1992, 190 p.

Juuret Suomessa 1992 juhlavuoden myötä ulko-suomalaisen kiinnostus omaan identiteettiin on virinnyt voimakkaampana kuin ennen. Tämä näkyy myös taiteen alalla. Siirtolaiskirjallisuuskkin kokee parhaillaan pientä boomia. Moni haluaa kirjoittaa omakohtaisista kokemuksistaan tai vanhempiensa vaihelsta – vaihtelevin tuloksin.

Yhdysvalloissa on julkaistu paljon siirtolaiskirjallisuutta joko pienten kustantamojen turvin taikka omakustanteina. Uusimmat kirjat ovat yleensä englanniksi, koska lukijakunta yhä harvemmin osaa suomea. Tämä siirtolaiskirjallisuus jakaantuu useaan aihepiiriin; suosittuja ovat sekä proosa että runous. Moni kirja onkin enemmän terapeutista juurten etsintää kuin kirjallisuutta taiteena. Harva kestää vertailun esimerkiksi Lars Sundin "Colorado Avenuen" kanssa. Ehkä tästä syystä suuret kustantajat ovatkin usein vieroksuneet tällaista kirjallisuutta.

Eräs mielenkiintoinen ja traaginen vaihe Suomen siirtolaishistoriassa on Karjalan utopiasirtolaisuus. Vuoden 1929 laman aikana moni uskoi löytävänsä paremman tulevaisuuden uudesta neuvostovaltiosta, ja innokkaita lähtijöitä oli kymmeniä tuhansia sekä Euroopasta että Amerikasta. Tässä joukossa oli erityisen paljon suomalaisia. Neuvostoliit toon muutti Yhdysvalloista ja Kanadasta noin 6 000–8 000 suomalaista ja Suomesta ehkä 10 000–15 000. Moni pettyi koviin oloihin Neuvostoliitossa, ja on arvioitu, että jopa puolet amerikkansuomalaisista palasi takaisin kokemuksistaan järkyttäneinä.

Tänä vuonna on ilmestynyt ainakin kaksi eri kustantajan julkaisemaa kirjaa, jotka käsittelevät samaa aihetta: Toisen on kirjoittanut Duluthilainen Anita Middleton ja toisen Mayme Sevander, joka on kotoisin Petrosavodskista. Sevanderin kirjan nimi on kuvaava: "They Took My Father". Apukirjailijana on toiminut Laurie Hertzl.

Kirjan tapahtumat sijoittuvat pääasiassa Stalinin sortovuosiin ennen ja jälkeen maailmansotien. Sevander kertoo, miten hänen isänsä, Oscar Corgan, nuorena miehenä muutti Yhdysvaltoihin ja ryhtyi kommunistisen työväenliikkeen aktivistiksi useiden suomalaisten tapaan. Työväenliikkeellä oli vahva asema siirtolaisten keskuudessa. Suomalaiset siirtolaiset jakaantuivat kahteen pääleiriin, "church finns" ja "red finns", konservatiiveihin ja radikaaleihin.

Corganin perhe toimi työväenpuolueen palveluksessa monilla paikkakunnilla Yhdysvalloissa pää-

tyen lopulta New Yorkiin. Siellä oli perustettu Neuvosto-Karjalan Tekninen Apu -niminen organisaatio amerikkansuomalaisten värväämiseksi työvoimaa kipeästi tarvitsevaan Neuvostoliittoon. Oscar Corganin pääasiallinen tehtävä oli auttaa amerikkansuomalaisia muuttamaan Neuvostokarjalaan luomaan uutta yhteiskuntaa.

Aatteelleen uskollisena Corganit muuttivat Petrosavodskiin muiden perässä melko myöhäisessä vaiheessa. Monet olivat jo saaneet tarpeekseen ja palanneet. Olot yhdyskunnassa paranivat vähitellen kunnes Stalinin vainot alkoivat. Vainot keskittyivät etnisiin vähemmistöihin, ja kirjan mukaan erityisesti suomalaisiin. Oscar Corgan vietiin kotoa eräänä yönä, eikä hänen kohtalostaan saatu tietoa lähes kuuteenkymmeneen vuoteen. Sevander kuvaa omien kokemuksiansa kautta yhdyskunnan epätoivoa, ahdistusta ja pelkoa unohtamatta kuitenkin yhteisiä ihanteita. "Kansan vihollisten" omaisetkin joutuivat vainon kohteeksi, ja Corganin perhe pakkosiirrettiin. Sotien aikana puna-armeijaan kelpasivat myös siirtolaiset, ja kirjassa on mielenkiintoisesti kuvattu sitä, miten siirtokunta solidaisoitui Neuvostoliiton kanssa.

Stalinin kuoleman jälkeinen aika jätetään kirjailijan elämänavaiheiden kautta loppujaksossa vähemmälle huomiolle, teksti keskittyy 30-luvulle. Vilmeiset sivut yhdessä johdannon kanssa tuovat mielenkiintoisen perspektiivin kertomukseen; Mayme Sevander ei nimittäin ole vakuuttunut kapitalismin ihanuudesta, vaikka Neuvostoliitto kohteli häntä ja hänen omaisiaan raa'asti. Hän on pysynyt lapsuutensa sosialismin ihanteille uskollisena, joten kertomus ei ole kommunismivihan värittämä.

Vallittavasti siirtolaisyhdyskunnan arki jää vähälle huomiolle ja henkilökuvat siten pinnallisiksi. Lukija jää miettimään millaista elämä mahtoi siellä olla; mitä työtä he tekivät, mitkä olivat yhteydet venäläisiin, mikä täytti siirtolaisen päivät? Tämän tyyppiseltä muistelmateokselta on turha vaatia suurempia kaunokirjallisia arvoja, sen ansiot on haettava dokumentointipuolelta.

On mahdotonta saada selville Neuvostoliittoon lähteneiden suomalaisten määrää kaksivaiheisen tai laittoman muuton takia. Tämä muutto on kuitenkin tärkeä osa lähihistoriaamme ja kuvastaa myös nuoren valtion yhteiskunnallisia ristiriitoja ja ongelmia. Sevanderin ja Hertzelin "They took my father" valottaa hyvin mielenkiintoista siirtolaisuuden vaihetta, joka helposti jää muun siirtolaisuuden varjoon. Toivottavasti jokin kustantamo intoutuisi suomentamaan sen.

Krister Björklund

Augustin Barbara: Marriage Across Frontiers. Multilingual Matters Ltd., Clevedon & Philadelphia. Bristol 1989, p. 213.

A Finnish woman in the arms of a foreign man: It is still such a rare sight in our streets that one cannot help noticing it and falling prey to feelings which are difficult to analyse...

But this is only a striking visual image of a far more universal and significant phenomenon: due to the 'planet-isation' brought about by changes in our world, more and more marriages are bringing together partners from different nationalities, cultures, races and religions.

The number of foreigners in Finland is small. At present a little over 40 000, or only 0.7 percent of the population. At the end of 1991, 9 000 of the immigrants had come from the ex-Sovjet Union, 5 000 from Asia, and 3 500 were born in North America, 2 500 in Africa, and 800 in Latin America. The Asian and African ratio has grown the fastest since 1989.

Census material (1985) shows that the vast majority of married foreigners - 81 percent of the men and 85 percent of the women - are wedded to Finns. The socio-economic status of foreigners at work in all age groups is higher than the average for Finns. Nevertheless, we find an ethnic hierarchy among the foreigners, and for example, Southern Europeans and Africans more often have lower socio-economic status, and they tend to start in occupations that do not correspond to their training. Many of them have moved upwards with age and time of stay in Finland.

Overall, mixed-marriage couples are certainly not without their problems: there is first of all the area of understanding between partners; but then there is a question of integration into society, acceptance of those around, the difficulties experienced by their children in finding their own identity.

So far, not much has been written on mixed marriages in international contexts, a study of this phenomenon in all its variety, complexity and richness has long been overdue. Augustin Barbara has filled this gap by an interesting book 'Marriages

across frontiers' based on exhaustive case studies and search of the literature. As suggested by the title this is a world wide comparative study.

Part one describes the choice of the other pointing out that a few decades ago fear of the foreign person was being expressed, when a new partner came from a neighbouring village. Indeed, in Finland the majority of marriages have always come into being within a limited geographical range. The opposition from the Finnish world to mixed marriages is nothing new, nor is one-sided. It may have its roots in the history of Finland, in the wars and battles. The foreign partner goes through a sort of entrance examination in official institutions and in family.

Daily communication can be the cause of countless ambiguities and even conflicts to varying extents. It needs to be accompanied by an overall detailed study of the mental structures of the culture in question. Specific marriage practices, cooking and lifestyle, and becoming parents all are sensitive issues in mixed marriages. For example, approval of various customs, habits, rituals, rules, morals and the culture of another person does not come automatically. A mixed couple in which two intellectuals are brought together will perhaps find a harmonious way of a life as a result of the sometimes easier mastery of certain situations. The sexual aspect of the encounter is important. Alongside different sexual languages which can be identified objectively there is also a whole realm of fantasy about the sexuality of the other.

According to the ingenious text of Barbara, mixed marriages confront society with the problem of their identity, and this type of marriage always has had its political aspects. States are not very happy about encouraging mixed marriages. By this lack of trust from the legal point of view, states reveal the real distances or differences that exist in these marriages. Evidently, this book touches on some of the highlights of marriages in cross-cultural perspectives, and gives a lot of ideas to be considered in the Finnish society.

Timo Virtanen

"Tien sivu oli luusi, se troki ajo sinne kolssiin..."

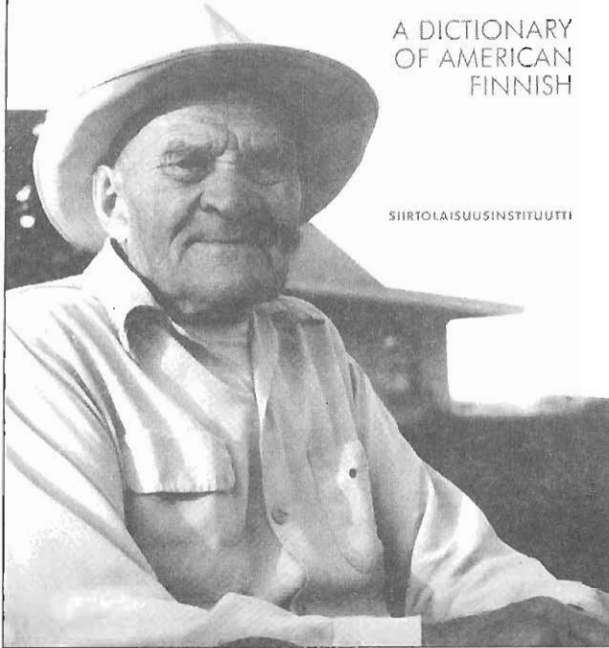
Hänti sanapuuki

lahjaksi tai pukinkonttiin!

AMERIKANSUOMEN PERTTI VIRTARANTA **SANAKIRJA**

A DICTIONARY
OF AMERICAN
FINNISH

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI

Suoramyyntihinta FIM 200 / US\$ 50.00

Tilaukset osoitteella: Siirtolaisuusinstituutti, Piispankatu 3,
20500 Turku, puh. 921-317 536